

Bingöl Mebusu Feridun Fikri Düşünsel'in, Jandarma Efradı Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bâzı maddeler eklenmesine dair kanun teklifi ve İçişleri, Millî Savunma ve Bütçe komisyonları raporları (2/498)

11 . II . 1953

Yüksek Reisliğe

Jandarma uzatmalıları hakkındaki kanun teklifimi gerekçesiyle birlikte sunuyorum. İcabeden muamelenin ifasını derin saygılarımla dilerim.

**Bingöl Mebusu
F. F. Düşünsel**

GEREKÇE

Jandarma karakollarında cansiparane çalışarak memleketin huzur ve asayişini temin eden jandarma uzatmalılarının halen içinde buldukları mahrumiyet ve emeklilik hakkından mahrum bulunmaları yüzünden mahkûm oldukları sefalet, göz önündedir, izah ve tafsile hiç muhtaç değildir.

Uzun senelerden beri bunların derdine bir çare bulunamaması elîmdir.

Bu halin devamı hiçbir veçhile caiz olmadığından haklarını ve binnetice aynı zamanda memleketin huzur ve asayişini daha ziyade takviye maksadiyle bu kanun teklifi tanzim edilmiş bulunmaktadır.

İçişleri Komisyonu raporu

**T. B. M. M.
İçişleri Komisyonu
Esas No. 2/498
Karar No. 65**

21 . IV . 1953

Yüksek Reisliğe

Bingöl Mebusu Feridun Fikri Düşünsel'in, Jandarma Efradı Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bâzı maddeler eklenmesine dair olan kanun teklifi, teklif sahibiyle Hükümet mümessillerinin iştirakiyle komisyonumuzda görüşüldü.

Teklifin 1861 sayılı Jandarma Erâf Kanunu hükümlerine göre hizmetlerini temdit edenlere verilecek ücretlerin artırılması ve bunların da harcırah, ölüm, doğum ve çocuk zâmla-

rından istifade etmelerini temine mâtuf olduğu anlaşılmış, filhakika jandarma sınıfı içinde memleket asayişini hususunda feragatla ve ağır şartlar içinde vazife gören bu sınıfın terfiyelerinin, Devletin diğer memur ve ücretlilerine tanınmış olan haklardan faydalandırılmalarının zaruri olduğu kabul edilerek maddelere geçilmiştir.

7 nci maddenin müzakeresinde teklifte bugün mer'i 7 nci maddede yazılı 3er senelik dev-

relerin her üç senede bir yeniden temdit muamelesine lüzum kalmadan ve altı senenin sonunda alâkalı ayrılmak istemediği veya istihdamına mâni olmadığı takdirde otomatik olarak ve nihayet 19 ncu maddede yazılı yaş hadlerine kadar çalıştırılabilmelerinin ifade edilmek istendiği anlaşılabilir madde buna göre tadilen kabul olunmuştur.

12 nci maddenin müzakeresi sırasında erle onbaşı arasındaki maaş farkının 10 lira yerine 15 liraya çıkarılması kabul edilmiş ve maaş cetvellerinin yazılış şekli de anlaşılması daha kolay şekilde tanzim olunmuştur.

Emeklilik müddetinin doldurulabilmesi için kanunun 19 ncu maddesi, yaş haddi 48 yaşına kadar çıkarılmak suretiyle tadil edilerek ilâve olunmuş ve halen mevcut beş adet uzatmalı onbaşının sırf çavuşu yapılmasını teminen geçici 3 ncu madde teklifte olduğu gibi aynen kabul olunmuştur.

Teklifte 2 numaralı olan madde ile eklenen ek 1 ve 2 nci maddeler aynen, geçici madde ise lüzumsuzluğuna binaen (şartlar aranmaksızın)

kaydı çıkarılarak, 3 ve 4 ncu maddeler de aynen kabul olunmuştur.

Havalesi gereğince Millî Savunma Komisyonuna verilmek üzere Yüksek Riyasete sunulur. İçişleri Komisyonu

Reisi	Reisvekili	Sözetü
Edirne	Bursa	İzmir
<i>R. Nasuhioğlu</i>	<i>N. Yılmaz</i>	<i>P. Arat</i>
Kâtip		
Muğla	Afyon K.	Amasya
<i>Y. Başer</i>	<i>A. Veziroğlu</i>	<i>K. Eren</i>
Balıkesir		Bursa
<i>S. Baskan</i>		<i>A. Erozan</i>
		İmzada bulunamadı
Çoruh	Çorum	Erzurum
<i>Z. Ural</i>	<i>B. Koldaş</i>	<i>M. Zeren</i>
İstanbul	Kastamonu	Kütahya
<i>C. Türkgeldi</i>	<i>F. Keçecioglu</i>	<i>B. Besim</i>
	Niğde	Ordu
Bâzı noktalarına muhalifin		<i>F. Boztepe</i>
	<i>F. Ecer</i>	
Samsun	Sivas	Van
<i>M. Özkefeli</i>	<i>E. Damalı</i>	<i>İ. Akın</i>

Millî Savunma Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Millî Savunma Komisyonu

Esas No. 2/498

Karar No. 21

15 . V . 1953

Yüksek Reisliğe

Bingöl Mebusu Feridun Fikri Düşünsel'in, 1861 sayılı Jandarma Efradı Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bâzı maddeler eklenmesine dair olup İçişleri Komisyonunun bu husustaki raporu ve değiştirişi ile birlikte komisyonumuza havale buyurulmuş olan kanun teklifi, teklif sahibi ve Hükümet mümessilleri hazır oldukları halde komisyonumuzda incelendi.

Hizmetlerini kendi arzuları ile temdit edecek olan jandarma erlerine verilecek ücretlerin artırılmasına ve bunların da yolluk, ve ölüm, doğum ve çocuk zamlarından istifade etmelerini temine mâtuf olan bu teklif memleket asayışı hususunda çok mühim âmme ve zabıta hizmetleri deruhde etmiş olan ve ağır şartlar içinde

vazife gören bu sınıfın terfiyelerini ve diğer âmme hizmeti görenler ve bilhassa Gümrük Muhafaza erleri ve polisler için tanınmış olan haklardan mütesaviyen istifade ettirilmelerini derpiş ettiği gibi, bu hizmete tâlip olacakların rağbetini de tezyide hizmet edeceği, ve bu kabîl uzatmalı erlerin seyyar ve sabit toplu birlikler halinde ve müesseselerde işlerini ve tıraş olmak ve istihmam etmek ve saire gibi beşeri ihtiyaçlarını kendileri temin etmek ve bilhassa çoluk ve çocuk sahibi olarak onları da geçindirmek gibi ihtiyarına mecbur oldukları masraf karşılığında ve bugünkü ahval ve şerait içerisinde halen almakta oldukları bir ilâ 20 lira ile geçinmelerinin de imkânsız bulunduğu nazara alınarak yapılan teklifin çok musip ve

hattâ zaruri bulunduğuna komisyonumuzca mütefikana kanaat edildikten sonra teklif olunan kanun maddelerinin müzakeresine geçildi.

Teklif sahibinin birinci maddesinde bahsölenen 1861 sayılı Kanunun 7 nci maddesine ait olarak İçişleri Komisyonunun hazırlamış olduğu metinde (Mükellef hizmetlilerden) bahsedilmiş ise de Asker Alma Kanununda mükellefiyet tâbiri muvazzaflık suretiyle değiştirilmiş ve artık askerlik mevzuatından bu kelime kaldırılmış olduğundan bu maddedeki mükellefiyet tâbiri muvazzaflık hizmeti suretiyle tashih edilmiş ve İçişleri Komisyonunun metni bu tadil ile aynen kabul olunmuştur.

Yine teklif sahibinin birinci maddesinde yazılı olan ve İçişleri Komisyonunda tadil edilmiş olan 1861 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin müzakeresi sırasında Maliye Vekâleti mümessili uzatmalı erlerin devlet tarafından ilbas ve işe olunduklarından ve ayrıca da tayın bedeli verildiğinden bahsile Bütçeye üç dört milyon liralık bir külfet tahmil edecek olan bir zamanın kabul edilemeyeceği ve zaten 1953 senesinde bütçede böyle bir tahsisat olmadığı dermeyer edilmiş ise de yukarda dahi bahsolunduğu gibi bunların kendilerinin ihtiyarına mecbur kaldıkları masraf mukabilinde bugün ellerine geçen meblâğ ile geçinmek ve hattâ yaşamak ihtimali dahi olamayacağına kani olan komisyonumuz memleketin asayışı gibi mühim bir vazife mesuliyeti ile mükellef olan ve karnını doyurmaktan ve şerefini korumaktan âciz kalan bu sınıf mensuplarının her ne pahasına olursa olsun terfihini zaruri görmüş ve İçişleri Komisyonunun bunlar için kabul etmiş olduğu metni bunların namzetlerine ve seyyar ve sabit toplu birliklerde ve müesseselerde muvazzaflı bulunanlarına ve sabit jandarma kıtalarındaki muvazzaflı ve uzatmalı erlere göre tasnif etmek suretiyle askerî teknik bakımından yeniden tertip etmiştir.

Teklif sahibinin üçüncü maddesinde bahis mevzuu olan yaş haddi İçişleri Komisyonunca 48 yaş olarak tadilen kabul edildiği halde değiştirilerek tanzim olunan 1861 sayılı Jandarma

Efradı hakkındaki Kanunun 19 ncu maddesinde bu tadilde zühul edilmiş olduğundan mezkûr 19 ncu madde tadil veçhile tashih edilmiştir.

Mevcudu beş kişiden ibaret olan uzatmalı çavuşlar için teklif sahibinin birinci maddeye mâtufl olarak sevkettiği ve İçişleri Komisyonunun aynen kabul etmiş olduğu geçici üçüncü madde dahi yukardaki 12 nci maddeye mütenazır olarak komisyonumuzca yeniden tertip olunmuştur.

İçişleri Komisyonunca aynen kabul edilmiş olan teklif sahibinin ikinci maddesi 1861 sayılı Jandarma Eratı hakkındaki Kanuna iki ek madde ve bir geçici beşinci madde ilâvesi suretiyle komisyonumuzca tadil olunmuştur.

İçişleri Komisyonunun üçüncü maddesine 1861 sayılı Kanunun 19 ncu maddesinin tadili şekline nazaran ihtiyaç kalmamış olduğundan komisyonumuzca kanun teklifi metinden kaldırılmıştır.

İçişleri Komisyonunun 4 ncü ve beşinci maddeleri 3 ncü ve 4 ncü maddeler olmak suretiyle komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna tevdi olunmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Millî Savunma Ko. Reisi

Bolu

F. Belen

Kâtip

Muğla

N. Poyrazoğlu

Erzurum

F. Çobanoğlu

İmzada bulunamadı.

Kars

H. Tuğaç

Kocaeli

S. Önkön

Rize

K. Balta

Tokad

H. Koyutürk

Kastamonu

G. Deniz

Muğla

N. Össan

Seyhan

S. Tekelioğlu

Trabzon

Naci Altuğ

İmzada bulunamadı.

Sözcü

Kastamonu

R. Taşkın

Denizli

E. Şahin

Eskişehir

A. F. Cebesoy

Kayseri

İ. Berkok

Niğde

H. Nuri Yurdakul

İmzada bulunamadı.

Tokad

F. Çubuk

Van

İ. Akın

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Bütçe Komisyonu
Esas No. 2/498
Karar No. 122

11. VII. 1958

Yüksek Reisliğe

Bingöl Mebusu Feridun Fikri Düşünsel'in, 1861 numaralı Kanununun 7, 12 ve 19 ncu maddeleri ile geçici 3 ncü maddesinin değiştirilmesi ve iki ek madde ile geçici madde eklenmesine dair olan teklifi, İçişleri ve Millî Savunma komisyonları mazbataları komisyonumuza havale edilmekle, teklif sahibi Feridun Fikri Düşünsel ve Maliye temsilcileri huzuriyle müzakere edildi.

Teklif, halen mer'î kanuna göre muvazzaf ve temditli erlere verilmekte olan maaş miktarını artırmak, yaş hadlerini değiştirmek, temditli er, onbaşı ve çavuşları da 4598 sayılı Kanununun 6, 7 ve 8 nci maddeleri hükümlerinden faydalandırmak ve nihayet memurlar gibi harcırah kararname gereğince zat ve aile harcırahı alabilmelerini sağlamak gayesini istihdaf etmektedir.

Komisyonumuzda yapılan müzakerelerden sonra teklif sahibi günün şartlarını ve malî durumumuz muvacehesinde malî portesi 3 616 018 lira tutan teklifin, malî külfet tahmil eden maddeleri üzerinde ısrar etmediğini beyan et-

miş olduğundan maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

Birinci madde, malî külfet tahmil eden kısımlar çıkarılmak, ikinci madde ile geçici maddeler tayyedilmek, 3 ve 4 ncü maddeler şeklen değiştirilmek suretiyle kabul edilen teklif öncelik ve ivedilikle görüşülmesi dileğiyle Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Reis V.	Bu Rapor
Bursa	Giresun	Sözcüsü
K. Yılmaz	M. Şener	Gümüşane
Antalya	İçel	K. Yörükoğlu
A. Sarıoğlu	C. Ramazanoğlu	İstanbul
İstanbul	İzmir	H. Hüsmen
M. Sarol	T. Gürerk	Kastamonu
Kırklareli	Kırşehir	H. Türe
Ş. Bakay	R. Özdeş	Konya
Ordu	Seyhan	R. Birand
R. Aksoy	S. Barı	Siiird
Trabzon		B. Erden
S. F. Kalaycıoğlu		Urfa
		N. Acanal

100
100
100
100
100
100

100
100
100
100
100
100

BİNGÖL MEBUSU FERİDUN FİKRİ DÜŞÜNSEL'İN, TEKLİFİ

Jandarma Uzatmaları hakkında kanun teklifi

MADDE 1. — 1861 sayılı Jandarma Erat Kanununun 7 ve 12 nci maddeleriyle geçici üçüncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 7. — Mükellef hizmetlerini ordu veya jandarmada bitirmiş olan onbaşı ve erler gerekli şartları haiz oldukları takdirde altı yıl mecburi hizmetli uzatmalı olarak jandarmaya kabul edilebilirler. Bunlar yaş haddine kadar hizmet ederler.

Madde 12. — Jandarma mükellef erlerine maktuan 5 ve onbaşlarına 10 lira aylık verilir. Uzatmalı onbaşı ve erlere ayda maktuan aşağıdaki maaşlar verilir.

Derece	2, 5 - 6 Yıllık	9 - 6 Yıllık	12 - 9 Yıllık	12 - 15 Yıllık
Onbaşı	70	85	100	115
Er	60	75	90	105
	18 - 15 Yıllık	21 - 18 Yıllık	21 ve daha fazla yıllık	
Onbaşı	130	145	160	
Er	120	135	150	

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

1861 sayılı Kanunun 7 nci, 12 nci ve 19 ncü maddeleri ile geçici 3 ncü maddesinin değiştirilmesine ve iki ek madde ile bir geçici madde eklenmesine dair Kanun

MADDE 1. — 1861 sayılı Kanunun 7 nci, 12 nci ve 19 ncü maddeleriyle geçici 3 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 7. — Mükellef hizmetlerini ordu veya jandarmada bitirmiş olan onbaşı ve erler gerekli şartları haiz oldukları takdirde talepleri üzerine altı yıl mecburi hizmetli olarak jandarmaya kabul edilebilirler. Bunlar müddetin hitamında ayrılmak istemedikleri ve istihdamlarına mâni görülmediği takdirde yaş haddine kadar hizmet edebilirler.

Madde 12. — Jandarma mükellef erlerine maktuan 5 ve onbaşlarına 10 lira aylık verilir. Uzatmalı onbaşı ve erlere ayda maktuan aşağıdaki maaşlar verilir :

Derece	Onbaşı	Er
2,5 - 6 Yıllık	75 Lira	60 Lira
6 - 9 »	90 »	75 »
9 - 12 »	105 »	90 »
12 - 15 »	120 »	105 »
15 - 18 »	135 »	120 »
18 - 21 »	150 »	135 »
21 ve daha fazla »	165 »	150 »

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

1861 sayılı Kanunun 7 nci, 12 nci ve 19 ncü maddeleri ile geçici 3 ncü maddesinin değiştirilmesine ve iki ek madde ile bir geçici madde eklenmesine dair kanun

MADDE 1. — 1861 sayılı Kanunun 7 nci, 12 nci ve 19 ncü maddeleriyle geçici üçüncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 7. — Muvazzaflık hizmetlerini ordu veya jandarmada bitirmiş olan onbaşı ve erler gerekli şartları haiz oldukları takdirde talepleri üzerine altı yıl mecburi uzatmalı hizmetli olarak jandarmaya kabul edebilirler. Bunlar müddetin hitamında ayrılmak istemedikleri ve istihdamlarına mâni görülmediği takdirde yaş hadine kadar hizmet edebilirler.

Madde 12. — Jandarma namzetlerine 0,50, seyyar, seyyar ve sabit toplu birliklerle mües. seselerdeki muvazzaf jandarma erlerine (1), onbaşlarına (2) sabit jandarma kıtalarındaki muvazzaf erlere maktuan (5) ve onbaşılara (on) lira aylık verilir Uzatmalı onbaşı ve erlerle ayda maktuan verilecek maaşlar aşağıda gösterilmiştir :

	Yıl	Yıl	Yıl	Yıl
Hizmet müddetleri	2, 5 : 6	7 : 9	10 : 12	13 : 15
	Lira	Lira	Lira	Lira
Uzatmalı onbaşı	75	90	105	120
	Yıl	Yıl	Yıl	
	16 : 18	19 : 21	21 den fazla	
	Lira	Lira	Lira	
	135	150	165	
	Yıl	Yıl	Yıl	Yıl
	2, 5 : 6	7 : 9	10 : 12	13 : 15
	Lira	Lira	Lira	Lira
Uzatmalı er	60	75	90	105
	Yıl	Yıl	Yıl	
	16 : 18	19 : 21	21 den fazla	
	Lira	Lira	Lira	
	120	135	150	

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

1861 sayılı Jandarma Efradı Kanununun 19 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi

MADDE 1. — 1861 sayılı Jandarma Efradı Kanununun 19 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Teklif

İçiş. K.

Geçici madde 3. — Sınıf erbaşlarının işe-
leri bu kanunun 14 nci maddesi hükmüne tâbi-
dir. Bunlara ayda maktuan aşağıdaki maaşlar
verilir :

Derece	2, 5 - 6 Yıllık	9 - 6 Yıllık	12 - 9 Yıllık	15 - 12 Yıllık
Sınıf çavuşu	80	95	115	130
	18 - 15 Yıllık	21 - 18 Yıllık	21 ve daha fazla yıllık	
	145	160	175	

MADDE 2. — 861 numaralı Jandarma Erat
Kanununa aşağıdaki iki madde ve geçici bir
madde eklenmiştir.

EK MADDE 1. — Jandarma uzatmalı er, on-
başı ve sınıf erbaşları 4598 sayılı Kanunun 6, 7
ve 8 nci maddelerinden faydalanırlar.

EK MADDE 2. — Jandarma uzatmalı er,
onbaşı ve sınıf erbaşlarının 15 lira asli maaş öl-
çüsüne göre gerek kendileri ve gerek aileleri için
yolluk almak hakkına maliktirler.

GEÇİCİ MADDE — Şartlar aranmaksızın
halen müstahdem bulunan uzatmalı er, onbaşı
ve sınıf çavuşları da bu kanundan faydalanırlar.

MADDE 3. — Jandarma uzatmalılarının hiz-
met müddetleri 52 yaşını ikmallerine kadar uza-
tılmıştır.

MADDE 4. — Bu kanun yayımı tarihinde
yürürlüğe girer.

MADDE 5. — Bu kanun hükümlerini İcra
Vekilleri Heyeti yürütür.

Madde 19. — Erler için yaş haddi; otuz se-
kiz, onbaşı ve sınıf çavuşları, gedikli üstçavuş
muavinleri, ve başçavuşlar için kırk beş, baş-
gedikliler için elli yaştır.

Geçici madde 3. — Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Teklif sahibinin 2 nci mad-
desi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE — Halen müstahdem bu-
lunan uzatmalı er, onbaşı ve sınıf çavuşları da
bu kanundan faydalanırlar.

MADDE 3. — Teklif sahibinin 3 nci madde-
si aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Teklif sahibinin 4 nci madde-
si aynen kabul edilmiştir.

M. S. K.

Madde 19. — Uzatmalı er, onbaşı ve sınıf çavuşlarının yaş haddi (48) dir.

Geçici madde 3. — Uzatmalı jandarma sınıf çavuşlarına ayda maktuan aşağıdaki maaşlar verilir :

	Yıl	Yıl	Yıl	Yıl
Hizmet müd- detleri	2,5 : 6	7 : 9	10 : 12	13 : 15
	Lira	Lira	Lira	Lira
	80	95	115	130
	Yıl	Yıl	Yıl	
	16 : 18	19 : 21	21 den fazla	
	Lira	Lira	Lira	
	145	160	175	

MADDE 2. — 1861 sayılı Jandarma Erat Kanununa aşağıdaki iki madde ve geçici bir madde eklenmiştir :

BİRİNCİ EK MADDE — Uzatmalı, er, onbaşı ve sınıf çavuşları 4598 sayılı Kanunun 6 ncı, 7 ve 8 ncı maddelerinden faydalanırlar.

İKİNCİ EK MADDE — Jandarma, er, onbaşı ve sınıf çavuşlarına on beş lira aslı maaş ölçüsüne göre gerek kendileri ve gerek aileleri için yolluk verilir.

GEÇİCİ MADDE 5. — Halen müstahdem bulunan uzatmalı er, onbaşı ve sınıf çavuşları da bu kanundan faydalanırlar.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanun hükümlerini İcra Vekilleri Heyeti yürütür.

B. K.

Madde 19. — Uzatmalı er, onbaşı ve sınıf çavuşlarının yaş haddi 48 dir.

MADDE 2. — Bu kanun 1 Temmuz 1953 tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.